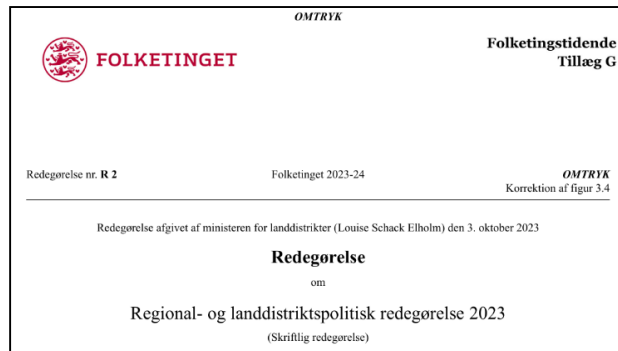

Til medlemmerne i Udvalget for Landdistrikter og Øer

Input til: **ULØ - Debat om regional- og landdistriktpolitisk redegørelse**, den 9. jan 2025 kl 12.00 – 14.30

Når man læser den redegørelse, som vi formoder gik forud for vedtagelsen af de seneste 33 initiativer i forbindelse med finansloven 2024, bekymrer det os stærkt, at vi kan ingen steder kan læse en oprigtig og ærlig beskrivelse af den virkelighed, som mere end 1 million mennesker/vælgere i stigende omfang dagligt oplever og lever med i mere end 500 landsbyer i de 29 kommuner, der er mest udsatte for affolkning.

Vi kan ikke se, at redegørelsen beskriver eller forholder sig til den virkelighed, vi kigger ind i de næste 15 til 20 år herude i de 29 mest udsatte kommuner.

Der er ikke noget nyt i vandringen fra landområder til landsbyer og videre mod de større byer i Danmark. Bevægelsen fra land til by ses allerede i de første troværdige folketællinger i 1769.

Det nye **er årsagerne til og omstændighederne bag** de seneste 30 – 40 års folkevandring, som har ført til den tiltagende, systemiske og vedvarende affolkning af for nuværende 29 kommuner i Danmark.

I øjeblikket anslås det, at denne omkalfatring af Danmark, som vi er vidne til, har efterladt i omegnen af 20.000 tomme huse og ejendomme i Danmark primært i disse 29 kommuner. **Det er nyt.**

De anslåede 20.000 tomme huse og ejendomme er primært efterladt af de tilsammen ca. 60.000 indbyggere, som disse 29 kommuner iflg. Danmarks Statistik har mistet i løbet af kun 18 år i perioden 1.1. 2006 – 1.1.2024

Man kan synes 20.000 er mange tomme huse, men det er intet at regne mod den virkelighed, vi kigger ind i frem mod 2038 og igen frem mod 2052.

Hvis vi definerer, at de første 20.000 tomme og efterladte huse, der har skabt mange ar i mange landsbyer, blev skabt af en **Faktor 1 effekt**, så kigger vi ind i en **Faktor 2 effekt** de næste 14 år

Thisted kommune med ca. 42.000 indbyggere per 1.1.2024 er et godt gennemsnitligt eksempel for de 29 kommuner.

Thisted Kommune har mistet indbyggere helt tilbage fra 1990 da den nuværende kommune bestod af 3 kommuner; Sydthy Kommune, Hanstholm Kommune og Thisted. I perioden 1.1.2010 til 1.1.2024 blev Thisted Kommune reduceret med 2.360 indbyggere eller -5,23%. Vi vælger at kalde det **Faktor 1 effekten**.

	Årgangs grupper	2010 Antal i alt 45.144	% af samlede indbyggere			2024 Antal i alt 42.784	% af samlede indbyggere			Numerisk udvikling 2010-2024	Procentuel udvikling 2010-2024
1	0 -14	8.067	17,87%			6.560	15,33%		0 -14	-1.507	-18,68%
2	15-29	7.175	15,89%			6.578	15,37%		15-29	-597	-8,32%
3	30 -44	8.040	17,81%			6.913	16,16%		30 -44	-1.127	-14,02%
4	45 -59	10.104	22,38%			8.321	19,45%		45 -59	-1.783	-17,65%
5	60 -74	8.025	17,78%			9.067	21,19%		60 -74	1.042	12,98%
6	75 -89	3.345	7,41%			4.949	11,57%		75 -89	1.604	47,95%
7	90 -105	388	0,86%			396	0,93%		90 -105	8	2,06%
		45.144				42.784				-2.360	-5,23%

Det er selvsagt meget bekymrende at de 4 yngste årgangsgrupperinger falder så meget, og især at børn og unge falder så meget fra start, da vi ved, at de yderligere vil blive decimeret, før de når næste årgang af fødedygtige.

Modsat får det en stor effekt de kommende år, at det er gruppe 5 og 6, der er markant de største. Det er i disse 2 grupper mortaliteten vil minimere kommunens indbyggerantal kraftigt de næste 15 til 20 år.

Det er estimeret prognostisk, at Thisted mister ca. **5.245 indbyggere (12,26%)** frem mod 2038. Dette er en **Faktor 2 sneboldeffekt**.

Sneboldeffekten = færre børn = færre fødedygtige = igen færre børn osv. sammenholdt med markant stigende demografiske overvægt af +60-årige indbyggere frem mod 2038 og et markant stigende overtal af +45-årige frem mode 2052 og 2066.

Thisted Kommune er nu oppe på **at aflevere ca. 34% af deres unge mennesker hvert år** når de har færdiggjort deres studentereksamener og vi ser kun ganske få igen senere. Det samme gælder de øvrige 28 kommuner. Det skal vi ikke begræde, men det er der ingen kommune der kan holde til i længden.

Frem mod 2052 vil Thisted opleve

- en **Faktor 3 sneboldeffekt** & minimeres med ca. **6.472 indbyggere = - 17,42%**
- en stort set identisk **Faktor 3 sneboldeffekt** frem mod 2066, hvor den demografiske estimering viser at Thisted Kommune vil reduceres med **yderligere ca. 6.442 indbygger**.

I 2066 om 34 år vil Thisted Kommune estimeret have omkring 24 – 25.000 indbyggere.

Som skrevet er Thisted gennemsnitlig for de 29 kommuner med sine ca. 42.000 indbyggere og den 10. mest udsatte kommune hvad angår tilbagegang i både faktiske antal indbyggere og i procentuel tilbagegang.

Når vi i Thisted Kommune kan estimere, at vi kigger ind i en affolkning på ca. -5.200 indbyggere frem mod 2038 og yderligere ca. 6.400 i 2052, så kigger vi alle ind i, at de 29 mest udsatte kommuner i forhold til affolkning frem mod 2038 vil miste ca. 145.000 indbyggere og videre frem mod 2052 vil miste yderligere ca. 280.000 indbyggere.

Hvis man synes, at vi allerede har mange efterladte og tomme huse i Danmark qua den hidtidige udvikling gennem de sidste par årtier, så er det tydeligvis intet at regne mod, **hvad vi i fællesskab kigger ind i de kommende år og årtier.**

Det undrer os og bekymrer os derfor temmelig meget:

- at vi i den føromtaltede redegørelse ikke kan læse et ord om, hvordan man politisk forholder sig til denne sneboldsudvikling i forhold til affolkning af 29 udsatte kommuner.
- at vi ikke hører hverken politisk valgte eller partier offentligt tilkendegive, hvordan I vil håndtere denne markant stigende udfordring politisk.
- at vi hører en masse benægtelser og blålys fra centrale landspolitikere – i form af *”den udvikling er de ikke parate til at acceptere – den udvikling skal vendes”*

Det undrer og bekymrer os jo ikke mindst, fordi udviklingen faktisk har stået på i mere end 30 – 40 år. Hvis nogen har jer, har svaret – hvorfor er det så ikke iværksat for mange år siden. Og et er sikkert. Ingen af de 33 seneste initiativer kommer til at ændre noget som helst ved de grundlæggende årsager til den igangværende afvikling af disse 29 kommuner.

Vi er faktisk stadig mere end 1 million indbyggere og vælgere, der bor og fortsat vil bo herude i de små landsbyer i disse 29 kommuner i nogle årtier endnu, som venter på at I tager udviklingen alvorlig og går seriøst ind i problematikken. Ikke i håb om at vi kan vende udviklingen – men i håb om at vi i fællesskab kan håndtere udviklingen fremadrettet ved proaktive strategier og indsatser i fællesskab.

Vi uddyber selvfølgelig gerne denne henvendelse, og sender gerne de tal og beregninger, vi tager afsæt i, hvis nogen af jer har interesse i det.

4 spørgsmål vi kunne ønske i ville debattere den 9. januar 2025.

- **Spørgsmål 1: Myten om ’at unge drømmer om at flytte på landet’.**
Hvorfor er det så svært at opgive myten om det fantastiske i at bo på landet? Hvem er det i forstiller jer, der skal motiveres til at flytte til Langeland, Thisted eller Hjørring. Forsøger I f.eks. at overbevise jeres egne børn om, at de skal flytte til Langeland, Thisted Kommune eller Hjørring?

Vi, der bor herude, ved at mange elsker Thy og gerne vil til Thy. Men vi har også erkendt og lever fint med, at I også gerne vil hjem igen efter 1 uge eller 2 for så måske at komme igen næste år.

Selvom 100 unge familier flyttede til Thy, vil langt de fleste slet ikke overveje at bo i 15 til 19 af de 24 landsbyer Thisted består af. De unge vil vælge havudsigten i Klitmøller/Vorupør eller fjordudsigten i Sennels. Det er usandsynligt at unge vil vælge Hørдум, Bedsted, Ydby, Snedsted, Sundby eller de 14 andre. Måske med undtagelse af de få, der er barnefødt i netop en af disse landsbyer.

- **Spørgsmål 2: Myten om ”At problemet skal løses med innovation og vækst i yderområderne”**
Hvordan vil I overbevise en iværksætter/en entrepreneur om, at han/hun skal opstarte sin nye virksomhed på Langeland, i Thisted Kommune eller i en af de 27 andre afviklingskommuner, og hvis dette ses som en løsning
 - Hvorfor har I så ikke iværksat det for 10 – 15 – 20 – 40 år siden?
 - Hvad er svaret?
- **Spørgsmål 3: Hvad får jer til at tro at en virksomhed vil etablere sig i et af disse kommuner, når netop dette rummer en række udfordringer:**
 - Virksomheden skal motivere unge højtuddannede i de nuværende vækstcentre til at søge mod virksomheden fx på Langeland eller i Thisted, i en tid, hvor der er rigeligt med job, hvor de bor. Ofte vil det også være en forudsætning at der også er jobmuligheder i området for en højtuddannet ægtefælle/kæreste til den medarbejder, der skal ansættes.
 - Virksomheden må generelt ud at finde arbejdskraft – den demografiske profil i disse kommuner viser jo på alle måder, at de arbejdsdygtige aldersgrupper minimeres hastigt og derfor ikke umiddelbart findes i nærmiljøet.
 - Virksomheden ligger langt fra motorvej og de effektive logistiske løsninger. Et kig på virksomhedernes placering langs motorvejsstrækningen E45 mellem Vejle og Horsens viser tydeligt, hvad virksomheder vægter.

Endelig er der faktisk allerede meget innovation og iværksætteri i disse kommuner.

Ideal gør det rigtig godt <https://idealcombi.dk/>, senest Nordthy <https://nordthy.com/> som vokser hastigt og Tican udfordrer Danish Crown og vokser.

Det ændrer bare ikke på de helt basale årsager til at affolkningsproblematikken er opstået og fortsat vil bestå. Thisted Kommune afleverer f.eks. hvert år og har gennem årtier afleveret mere end hvert 3. af deres unge mennesker, kommende forældre, kommende huskøbere til de øvrige 69 kommuner i Danmark. Det samme gør de øvrige 29 kommuner.

Det har vi ikke et problem med

Forældre herude ønsker naturligvis også, at deres børn skal have uddannelse og et godt og spændende arbejdsliv.

- **Spørgsmål 4: Hvornår holder i op med som ansvarlige politikere at foregøgle, at der kommer en god løsning i morgen.**
Hvornår kommer I som ansvarlige politikere frem til at se realiteterne i øjnene, så vi i fællesskab kan komme til at snakke løsning og håndtering af denne store – en af de største, som vi ser det - indenrigspolitiske udfordring, vi står overfor, så vi ikke om få år også står med et af de største eksempler på manglende rettidigt politisk omhu.

Vi der bor herude har ikke længere et problem med at se realiteterne i øjnene.

Vi har accepteret, at ikke mange i det øvrige Danmark deler vores begejstring og glæde ved at bo lige netop her, hvor vi bor. Men vi savner politisk handling og opbakning til at håndtere denne erkendelse og realitet, så det også i de kommende år og årtier er muligt for os at leve et sundt liv med kvalitet i gode landsbyrammer. Så vi undgår at vore naboer i mange år bliver rotter og skimmelsvamp i de flere og flere huse og ejendomme der bliver efterladt tomme og til forfald.

Vi har derfor mange overvejelser og konkret forslag, vi gerne drøfte med jer
<https://snedsted2030.dk/>

P.v.a

Borgerforeningen Snedsteds Revitalisering 2030

Niels Vestergaard

kranvester@gmail.com

25163821